

pel zelf is: het gericht zijn naar het zoeken van het Godsbegrip.

Essentieel is in de loge "de arbeid met behulp van symbolen en rituelen". De logeleden zijn mensen met ontwikkelde geesten en hebben de verplichting om een "bouwwerk" aan te brengen, d.i. eens per jaar voor de andere logebroeders een voordracht te houden over een bepaald onderwerp van levensbeschouwelijke, filosofische, maatschappelijke of culturele aard. Ook inwijdingsplechtigheden behoren tot de activiteiten van de loge.

De leden worden onderscheiden in drie graden: leerling, gezelschap en meester. Alleen de meesters kunnen bestuursfuncties bekleden. Deze bestuursfuncties zijn eveneens in verschillende graden en rangen ingedeeld.

2. Strijd tussen de katholieke kerk en de loge. Aanvankelijk was de vrijmetselarij niet strijdig met de godsdienst of met de kerk. Randverschijnselen deden zich voor, terwijl onder de druk van kerkelijke verbodsbepalingen de loges, zulks in strijd met hen beginselen, in sommige landen zich anti-klerikaal, later anti-godsdienstig opstelden. Aan de reeks pauselijke veroordelingen sedert 1738 is intussen een einde gekomen.

In België wilde de loge de intellectuele monopolie van de Kerk breken. De strijd met de kerkelijke overheid was scherp naar aanleiding van een kerkelijk schrijven in 1838 en na het ontstaan van de Liberale Partij in 1848, met als gevolg een anti-klerikale houding.

In 1856 werd beslist dat "Het Groot Oosten" (= Grand Orient of Franse Loge) zich in de loges met politiek en godsdienst zou bezighouden. In 1871 werd het Godsbegrip uit de statuten van de Brusselse loges (richting Grand Orient) geschrapt, wat onenigheid in vele loges en breuk met buitenlandse groot-loges tot gevolg had. Bij de Londense loge staat namelijk het Godsbegrip centraal. Het Groot-Oosten negeert het Godsbegrip. Na de tweede wereldoorlog en na de schoolstrijd van 1954-58 luwde het anti-klerikalisme.

Op sociaal gebied heeft de vrijmetselarij veel goed gedaan voor blinden, doofstommen en verwaarloosden; bij rampen en nood.

Na een korte rustpauze, volgde op onze vergadering een vragen-uurtje. De vragen en antwoorden zouden voldoende stof opleveren voor een nieuwe voordracht over de "Vrijmetselarij".

J. Larbouillat.

§ § § § §

4. Opgravingen in het Hoogkoor van de

O.-L.-Vrouwkerk te Brugge.

Onze verdadering van 20 april 1980.

Een goede 40 leden kwamen bijeen in het zaaltje naast de Ste-Margaretakerk te Knokke, om er Lic. Hubert De Witte, stadsarcheo-

loog van Brugge, te horen spreken over de belangrijke opgravingen die onder zijn leiding werden doorgevoerd in de O.-L.-Vrouwkerk te Brugge.

Aan de hand van een serie van meer dan 200 dia's van schitterende kwaliteit, konden we de evolutie meemaken van enkele opzienbare ontdekkingen uit de periode van de hoge middeleeuwen, die zo belangrijk zijn geweest voor het Graafschap Vlaanderen en voor Bourgondië, en waarbij Brugge wellicht zijn grootste praal bereikt heeft.

Inderdaad alles is gestart met de beslissing van de kerkfabriek om de praalgraven van Maria van Bourgondië en van haar vader Karel de Stoute, thans in een zijkapel (de z.g. Lankhalskapel), terug te plaatsen in het hoogkoor, waar ze oorspronkelijk, en dit gedurende eeuwen gestaan hadden.

De aannemer moest voor de verplaatsing enige fondamente plaatsen en bij het wegnemen van de bevloering vóór het hoofdaltaar, kwam men bijna dadelijk op een gemetseld graf, dat men vermoedde het graf te zijn van Maria van Bougondië. De dienst archeologie van de stad Brugge werd verwittigd en bij de verdere opzoekingen kwam men om de haverklap van de ene ontdekking op de andere. Een schat van historische gegevens kwam er aan het licht; teruggaande op een periode die de Bougondische zelf ver voorafgaat.

We kunnen in dit korte verslag niet de ganse geschiedenis der opgravingen uiteenzetten. Er zijn ten andere uitstekende artikelen verschenen in de pers en eerstdaags verschijnt ook een boek over de opgravingen. Vermelden we alleen dat onze leden vandaag talrijke details hebben kunnen bekijken en dit gecommuniceerd door een eersteklasse deskundige. Het was voor ons allen een werkelijke veropenbaring, want al deze details zullen later, wanneer een gedeelte van de opgravingen voor het publiek zullen opengesteld worden, toch niet meer zo goed kunnen bekeken worden, als dit heden het geval was.

Het graf van Maria van Bougondië (want dat het wel degelijk dat was van de jonggestorven hertogin, is thans onomstotelijk bewezen), dateert van het einde van de 15e eeuw; maar er naast of er onder liggen talrijke graven van veel vroeger. Vermelden we slechts dat van Petrus Calf (1280), en van Nikolaas Van der Steen (1339). Maar op hun beurt liggen weeral andere graven hieronder: feit dat de grafmakers van de 13e eeuw niet geweten hebben. Gaat men hier terug tot de 11e of zelfs tot de 10e eeuw? In elk geval stond reeds een romaanse kerk op de plaats waar later de gotische O.-L.-Vrouwkerk zou verrijzen. Maar andere problemen, namelijk die van het gevaar van verzwakking der fondamente van de kerk, en ook financiële, beletten de opgravingen verder door te zetten in de diepte en in de breedte. Daarom heeft men beslist er voorlopig een punt achter te zetten.

De meeste graven vertonen op de bepleistering van de binnenwanden prachtige fresco's, naar de gewoonte van die tijd (zie ook Aardenburg, Hanekenswerve, e.a.)

Voorzitter René De Keyser bedankte de spreker voor zijn zeer interessante uiteenzetting. En hij betrok in zijn dank ook ons medelid Antoon Ghekiere, voorzitter van de Culturele raad van Knokke, die niet alleen zijn speciale projektor ter beschikking stelde (de dia's waren 6x6), maar bovendien geduldig alle dia's projecteerde.

A.K. 22/4/80

Kalvarie; wandschildering in het graf van proost Petrus Calf(† 1295)
Brugge: Onze-Lieve-Vrouwkerk.

